

BÉKALENCSE

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hírlevele

2024. január

HÍREK

Mi bujkál a nádasban télen?

Ha vízparton járunk, nem csak a nyílt vízben úszó vízimadarakat figyelhetjük, hanem a csendesnek, kihaltnak látszó nádas mellett is érdemes kicsit elidőzni. A hangok alapján hamar be lehet azonosítani a sárga nádszálak között rejtőző madarakat.

Feltűnhet az erdőből elkalandozó ökörszem cserregése, a kóborló kék cinegék beszélgetése, vagy a nádashoz erősen ragaszkodó barkóscinegék csilingelő hangja. De biztosan meghalljuk a nádi sármány sípoló hívóhangját is, és a hang után előbb utóbb meg is pillanthatjuk, ahogy egy nádszálon felaraszol. Mivel költőfajunk, és télen szép számmal érkeznek hozzánk telelő példányok is, ezért egész évben megfigyelhetjük, sőt időnként a téli madáretetők közelében is feltűnhet.

A nádi sármány (*Emberiza schoeniclus*) hazánkban védett faj, természetvédelmi értéke 25.000 Ft.

(Szöveg és fotó: Völgyi Sándor)

Bogárkülönlegességek a babócsai erdőkben 2.

2023-ban tovább folytatódott a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság által természetkímélő kísérleti erdőgazdálkodással kezelt babócsai erdőrészek bogárfaunájának feltárása.

A területről a specialista bogárszakértő által végzett kutatómunka eredményeként mostanra már közel 500 bogárfaj vált ismertté, melyek közül 42 védett és 5 Natura 2000-es faj is található. Most az újabban előkerült fajok közül mutatunk be öt ritka, a területre jellemző és faunisztikailag értékes bogárfajt.

1. Barna avarholyva

Magyarországon biztosan a Kőszegi-hegységből és a Dunántúli-középhegységből – Bakony, Budai-hegység – ismert. Van azonban egy megerősítendő lelőhelyadata a Somogyi-dombság területéről, Siófokról is. Bomló növényi anyagokban, avarban, korhadt fákban, kövek, fadarabok alatt él.

Kétszínű tövisnyakúbogár (fotó: Nicola Rahmé)

2. Mocsári kószaholyva

Elterjedt az alacsonyabb hegyvidék, a dombvidék és a síkság folyóvizei mentén. A fűzligetek, keményfaligetek jellemző faja. Vizes-nedves növényi törmelékben, avarban, elhalt fák korhadékában él.

3. Bronzfényű korongbogár

Ritka, többnyire háborítatlan természetközeli erdők lakója. A korongbogaraknak hazánkban kevés, a Palearticumban is csak néhány fajjal több előfordulása ismert. Többnyire a trópusi régiókban terjedtek el. Korhadt fák gombás kérge alatt és taplóokban élő gombafogyasztó bogárfaj. Többek között ismert a Mecsekéből, a Zselicből és a Dráva-síkról is.

4. Apró tövisnyakú bogár

Valódi ritkaság, kizárólag idős állományú természetközeli erdők lakója. Ledőlt vagy lábon álló elhalt fákban élő xilofág bogárfajunk.

5. Kétszínű tövisnyakúbogár

Az előző fajhoz hasonlóan elsősorban természetközeli idős állományú erdőkben élő ritka xilofág bogárfajunk. Elhalt, lábon álló fák száraz, kemény ágaiban fejlődik és él. Legközelebbi adata a Dráva-síkról ismert.

(Szöveg: Sár József)

A 2024. év állatai, növényei

Év madara: kerecsensólyom	Év hala: réti csík	Év rovara: sisakos sáska
Év fája: közönséges bükk	Év gombája: szürke galóca	Év hullője: kaszpi haragossikló
Év lepkéje: közönséges medvelepke	Év vadvirága: fehér tündérrózsa	Év emlőse: vadmacska

Nívódíjat kapott a Pintér-kert Arborétum

A Made in Pécs programajánló magazin munkatársai évről évre díjazzák a városban az elmúlt évben megvalósult kulturális, művészeti események és létesítmények, civil projektek közül a legjobbakat, legértékesebbeket, leginnovatívabbakat.

Minden évben kiosztanak Nívódíjat is, mellyel több évtizede jelen lévő pécsi értékeket jutalmaznak. A január 13-i díjátadón hatalmas megtiszteltetésben volt részünk: a Pintér-kert Arborétum Nívódíjat kapott!

Köszönjük az elismerést!
Minden díjazottnak ezúton is gratulálunk!
A csoportképen a Pintér-kert munkatársai láthatók.

A Pintér-kert Arborétum 2024. folyamán kerekén 30, előre meghirdetett programmal várja a nagyközönséget. A programok összesítése honlapunkról letölthető:
https://ddnp.hu/fileman/Uploads/szorolapok/Pinter_kert_2024.pdf

Nutria a Dráva mentén

A faj Dél-Amerikából származik, korábban hazánkban is tenyésztették, értékes prémje miatt. Európa több országában – a tenyészetek megszűnésével – az állatokat szabadon engedték és mára állandó állományai alakultak ki.

Korábbi híradásokban több nemzeti park igazgatóság is jelezte, hogy egyre több észlelési adata van a nutria hazai előfordulásáról. Legutóbb a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság közölt információkat a faj Zala Vármegye területén történő térhódításáról, a Kerka-patak és a Mura mentén. Mivel közvetlenül határosak ezen területek a Duna-Dráva Nemzeti Park területeivel, várható volt a faj megjelenése nálunk is. Sajnos ez meg is történt, a faj pillanatok alatt komoly mennyiségben jelent meg területeinken.

Az első egyed 2023. év végén került megfigyelésre, bizonyító adata egy rókacsapdából került elő, amint az a fotón is látható. Aztán a 2024. év első napjaiban megfigyelésre került a Komlósi-, Babócsai-, és Barcsi-Rinyán, a Györgyösi-patakon, a Dombócsatorna mentén. Ezek a területeken korábban nem figyeltük meg a fajt, most pedig van olyan patak, melynek 5 kilométeres szakaszán, különböző helyeken hét példány került elő. Így várható, hogy a Belső-somogyi patakok mentén újabb élőhelyeket is meghódít.

Éjszaka aktív, de ilyenkor télen, napközben is bármikor megfigyelhető, amint a vizek közelében táplálkozik. Főként a töltéseken, azok oldalában és vetéseken figyeltük meg egyedeit. Viselkedésére jellemző, hogy rendkívül bizalmas. Nehéz előre megjósolni a faj további terjeszkedésének ütemét, de az eddigiek alapján rendkívül gyorsnak tűnik. Idegenhonos inváziós fajról lévén szó, állományainak visszaszorítása szükségszerű lesz. Erre vonatkozóan az EU és a hazai szabályozások is utalásokat tesznek.

(Szöveg és fotó: Horváth Zoltán)

Madáritató télen?

De még mennyire! A természettel kapcsolatos médiatartalmakban sok szó esik a téli hónapokban a madáretetésről, annak mikéntjéről, szabályairól. De kevés helyen ejtenek szót arról, hogy vajon mi a helyzet a hideg időben a madáritatóval.

A madáritató ugyanolyan madárvédelmi eszköz, mint a mindenki számára ismert madáretető. Legyen az csupán egy nagyobb virágalátét vagy egy profi módon kialakított sekély medence, a madarak egész évben látogatni fogják. Nem csak száraz nyári napokon, hanem a fagyos téli időben is használják, ha gondoskodunk folyamatosan a víz pótlásáról. A madáretető közelében létesített itatót a napraforgómagra járó összes madár látogatni fogja, és olyan fajok is feltűnhetnek ilyenkor a víz mellett, melyekkel egyébként ritkábban találkozunk az etetőnél. Ilyen például a kőrisek termését fogyasztó süvöltő, a fenyvesekben bujkáló apróság, a királyka, vagy a fagyöngy termésén táplálkozó léprigó. Amellett, hogy hasznos tevékenység egy madáritató létesítése, talán nem csak a madárkedvelőknek örömteli látvány a sokszor alig 1-2 °C-os vízben fürdőző madarak látványa.

(Szöveg: Völgyi Sándor)

Téli madáretetés

Mikor etessünk? Általában a tartós hideg beköszöntével kell az etetőket feltölteni. Az etetési időszak naptárhoz igazítva december elejétől február végéig tart. Nagyon fontos, hogy ilyenkor ne csak egyszer-egyszer, hanem folyamatosan tegyünk ki a táplálékot, hiszen az etetéssel a szokásosnál jóval több madarat vonzunk a területre. Ha a tél közepén hagyjuk magukra kis vendégeinket, és máshol nem találnak eleséget, akkor akár egy napon belül éhen pusztulnak. Különösen nagy a veszélye ennek ónos esők, havazások idején.

Mivel etessünk? A leggyakoribb a fekete napraforgó, de bármilyen olajos mag – dióbél, tökmag – megfelelő, hiszen ezeket a legtöbb madárfaj elfogyasztja. Kifejezetten cinegéknek készíthetünk olvasztott faggyú és különböző magok keverékéből madárkalácsot. Ez boltban is kapható, cinkegolyó néven. Az állati zsiradékok, például faggyú, háj, szalonna is kedvelt étele madarainknak. A rigók, vörösbegyek, poszták szeretik a főtt zöldséget, főtt rizst, főtt tészta, almát. A pintyféléknek apróbb magokat: kölest, muhart, durvára őrölt kukoricadarát, ocsút adjunk. Figyeljünk arra, hogy a kihelyezett eleséget védjük az időjárástól – legyen teteje az etetőnek.

Mivel ne etessünk? Ne adjunk kenyérmorzsát, mert hamar megsavanyodik, és hasmenést okozhat. Kerüljük a sózott vagy pirított magvakat, a sózott vagy főtt szalonnát és romlott ételmaradékokat. A madáretetés elsődleges célja, hogy a madarakat a táplálékban szűkös időszakon átsegítsük, de az etetőn zajló élet megfigyelése is sok örömet jelent.

(Szöveg: Gregorits János, fotó: Völgyi Sándor)

SZEMELVÉNYEK A TERMÉSZETVÉDELEM TÖRTÉNETÉBŐL

130 éve történt

Megjelent az „1894. évi XII. törvénycikk a mezőgazdaságról és mezőrendőrségről” címet viselő jogszabály, amely elsősorban gazdasági megfontolásból vett védelmébe egyes madárfajokat, de ezek a szabályozások már több, a természetvédelem érdekeit szolgáló rendelkezést tartalmaztak.

Ilyen például „a kártékony állatok és növények irtásáról s a hasznos állatok oltalmazásáról szóló” 57. §, melynek értelmében: „A hasznos madarak pusztítása tilos. Azok fészkeinek és tojásainak elszedése, valamint a hasznos madaraknak és tojásaiknak forgalomba hozása hatósági engedély nélkül tilos.”

E felhatalmazás alapján született meg 1901-ben a mezőgazdaságra hasznos állatok oltalmazása érdekében hozott rendelet.

Forrás: Rakonczay Zoltán: A természetvédelem története Magyarországon, Mezőgazda Kiadó, Budapest, 2009.

Illusztráció: Az állatok védelme (szerk.: Herman Ottó), Franklin Társulat, Budapest, 1883. Sorozatszerkesztő: Varga Zsolt

ÖKOTURIZMUS

Túrák, rendezvények 2024-ben

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság munkatársai 2024-ben is tartalmaz szakvezetési túrákkal, gyerekprogramokkal, rendezvényekkel várják az érdeklődőket.

Az alábbi linkről letölthető dokumentum a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság 2024. évre tervezett programjainak vázlatos bemutatását tartalmazza:

https://ddnp.hu/okoturizmus/esemenynaptar/esemenynaptar_1

A programok részletes ismertetése – a gyülekezőhely megközelítését segítő térképpel és hasznos tudnivalókkal – mindig az adott eseményt megelőző hetekben kerül fel honlapunkra (<https://ddnp.hu/okoturizmus/programok>).

Programjaink egy része természeti jelenségekhez (például virágzás, madárvonulás) és időjárási körülményekhez kapcsolódik, ezért az előre meghirdetett időpontokban változások lehetségesek.

Télen is? – TERMÉSZETESEN!

Februárban tovább folytatódik a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság „Télen is? – TERMÉSZETESEN!” címmel pecsétgyűjtő játéka. A nyeremény: 5 darab kétfős tiszteletjegy, ami érvényes az igazgatóság összes bemutatóhelyére és meghirdetett túrájára 2024. folyamán!

Az igazgatóság működési területén számos természeti látványosság, bemutatóhely, kultúrtörténeti szempontból is különleges létesítmény várja a látogatókat a téli időszakban is. A felszín alatt megbújó cseppkövek, a csordogáló patakok, a különleges sziklaképződmények az *Abaligeti-barlang* legfőbb vonzerői. A barlang közelében található *Denevérmúzeum* a repülő emlősök titokzatos világába avatja be a látogatókat. Kölkeden a *Fehér Gólya Múzeum* központi témája a fokozottan védett vándormadár. Történelmünk sorsfordító eseményét, a mohácsi csatát, illetve az ahhoz vezető utat ismerteti a *Mohácsi Nemzeti Emlékhely*. A *Nagyharsányi Szoborpark* a rendszerváltás előtti évtizedek szobrászművészetének értékeit őrzi és tárja a látogatók elé. A szaporcai *Ős-Dráva Látogatóközpont* a természet és az ember évszázados kapcsolatát mutatja be szemléletes formában. A Pécsen található *Pintér-kert Arborétum* egyedülálló magánygyűjtemény nyomán létrejött történeti kert, örökzöldekkel, tavakkal, szobrokkal.

A tél kirándulásra, túrázásra is csábít. A táj ilyenkor kevésbé színpompás, azonban szerencsés esetben a felszínt és a növényzetet puha hó borítja, a távolból madarak csivitelése hallatszik. A nemzeti park téli arcát lehet megismerni felkészült szakembereink, a Természetvédelmi Őrszolgálat tagjainak kalauzolásával, december, január, február folyamán.

Aki szeretne a játékba bekapcsolódni, keressen fel a hét, télen is nyitva tartó bemutatóhely közül minél többet, valamint vegyen részt túráinkon! A teendő azonban mindezek előtt az, hogy aki bekapcsolódik a játékba, nyomtassa ki a www.ddnp.hu/jatek címről letölthető pecsétgyűjtő lapot.

A pecsétgyűjtő lap beszerezhető a játékban résztvevő helyszíneken, valamint a túravezetőknél is. Minden helyszín felkereséséért vagy túrán való részvételért jár a gyűjtőlapra 1-1 pecsét. Aki legalább 3 pecsétet összegyűjt, részt vehet a játékban! A nyeremény: 5 darab kétfős tiszteletjegy, ami érvényes az összes bemutatóhelyre és túrára 2024 folyamán! Aki a legtöbb pecsétet megszerzi, különdíjat kap (holtverseny esetén sorsolással dől el, ki a nyertes). A fent felsorolt bemutatóhelyeken túl a nyári szezonban a különleges természeti és kulturális vonzeróval bíró *Tettyei*

Mésztufa-barlang, valamint a Dráva élővilágát és régi magyar háziállatokat elénk táró, Barcs-Drávaszentesen elhelyezkedő *Dráva Kapu Bemutatóközpont* is várja a közönséget. A tiszteletjegy ezekbe a létesítményekbe is ingyenes belépést biztosít!

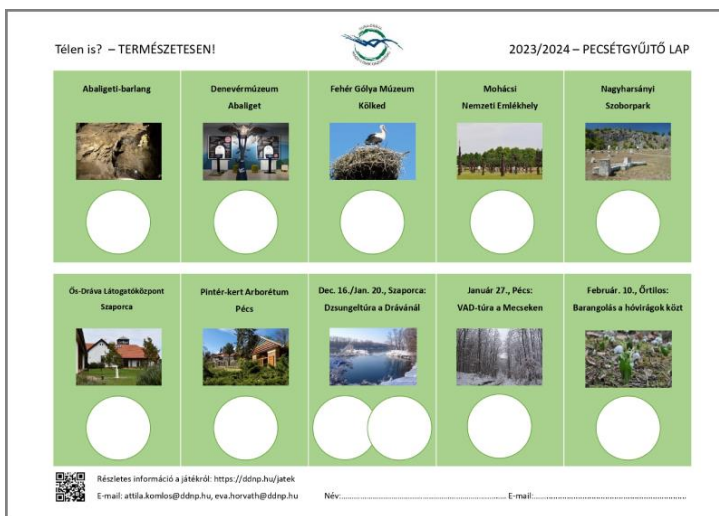
Beküldési határidő: a pecsétgyűjtő lapokat – minimum 3 megszerzett pecséttel – március 15-ig beérkezően kell beküldeni a név és az e-mail cím feltüntetésével.

Beküldési cím: Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, 7625 Pécs, Tettye tér 9.

Szkenelve/fotózva: attila.komlos@ddnp.hu

Sorsolás: 2024. március 22-én, a Víz Világnapján.

Információk és a pecsétgyűjtő lap letöltése itt: www.ddnp.hu/jatek

Még tart a magyar kikerics virágzása

Egy-két hétig még látható a virágzó magyar kikerics a fokozottan védett Szársomlyón. A korábbi évek tapasztalatai alapján elmondhatjuk, hogy a virág december végétől február közepéig nyílik.

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hetente öt alkalommal – szerdától vasárnapig minden nap – indít garantált szakvezetéses túrát a Szársomlyóra, így az érdeklődők megtekinthetik, valamint lefotózhatják a természet e különleges szépségét.

Fotó: Völgyi Sándor

A túrákkal kapcsolatos információk itt érhetők el:

https://ddnp.hu/okoturizmus/ajanlatok/szakvezeteses_tura_a_szarsomlyora

Programajánlat a busójáráskor Mohács közelében

A mohácsi busójárásra érkező vendégek számára kínál a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság tartalmas programot a látványos forgatag előtti délelőttre.

Február 11-én vasárnap a **Mohácsi Nemzeti Emlékhely** idegenvezetéssel, csoportosan látogatható, egyéni vendégeknek lehetőségük van a folyamatosan induló csoportokhoz csatlakozni.

Javasoljuk az érdeklődőknek, hogy amennyiben tehetik, a zsúfolt vasárnap helyett egy nappal korábban, február 10-én, szombaton keressék fel az emlékhelyet!

Információk: www.ddnp.hu/mne

Februári programajánló

Február 2.: Vizes élőhelyek világnapja

A világnap alkalmából a Duna és a Dráva jellegzetes élővilága mutatkozik be az érdeklődőknek. A programon fő szerep jut a természetvédelemnek, hiszen a tiszta víz kiemelkedően fontos az élőlények és az egész ökoszisztéma szempontjából, ezért kémiai vízminőségvizsgálattal zárul a foglalkozás.

A programra előzetes bejelentkezés szükséges! Tel.: 70/374-0295.

Helyszín: Ős-Dráva Látogatóközpont. Időpont: 10.00 óra. A program időtartama: 60 perc.

Részvételi díj: 700 Ft/fő.

Február 2.: Idegenvezetés a Pintér-kert Arborétumban

Az Arborétum névadója az alapító Pintér János (1879-1933) pécsi banktisztviselő, aki a népszerű kirándulóhely, a Tettye közvetlen szomszédságában álló villaépülete környezetében az 1920-as évek közepén fogott a növénytelepítési munkálatokba. Szentimentális tájképi kertet hozott létre, amelyben a főként örökzöld növények mellett mesterséges várróm, fa pavilon, két vízmedence, valamint több szobor is megtalálható. A minden hónap első péntekjén megtartott garantált program résztvevői szakvezető kalauzolásával betekintést nyerhetnek a közel száz éves múltra visszatekintő gyűjteményes kertben megtalálható különleges örökzöldek, gyümölcsfák, díszfák világába. A program részét képezi a kert középső részén elhelyezkedő Mecsek Kiállítás megtekintése is, amelyben a résztvevők egy audiovizuális installáció segítségével átfogó képet kaphatnak a Mecsek természeti és kultúrtörténeti értékeiről, valamint a legfontosabb kirándulási célpontokról.

*Helyszín: Pintér-kert Arborétum (Pécs). Időpont: 10.00 óra. A program időtartama: 1 óra.
Részvételi díj: 1000 Ft/fő.*

Február 6.: DDNP Klub – Laczik Dénes: Bennszülött lepkénk a Szársomlyón: a villányi télibagoly

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság népszerű előadás-sorozata a DDNP Klub. Az ingyenes előadások résztvevői sok érdekes titkot hallhatnak növény- és állatfajokról, betekintést nyerhetnek az igazgatóságon folyó természetvédelmi szakmai munkálatokba, Dél-Dunántúl természeti és kulturális értékeibe. *Helyszín: Tettye Oktatási Központ (Pécs). Időpont: 17.00 óra. Ingyenes program.*

Február 10.: Barangolás hóvirágok közt

A túra során az ébredő tavaszi természetben sétálva fedezhetjük fel Órtilos község természeti és építészeti értékeit. A virágait bontó hóvirágok közt a Dráva-árteret és annak magaspartai növényeit figyelhetjük meg. A túra végén szalonasütésre is lehetőség nyílik.

*Helyszín: Órtilos-Szentmihályhegy, Három Sárkány Fogadó. Időpont: 10.00 óra.
Túra hossza: 4 km, időtartama: 3-4 óra. Részvételi díj: 1000 Ft/fő.*

Február 14.: Párválasztás az állatvilágban

Az előadáson résztvevők ismeretterjesztő előadást hallhatnak a hazai állatfajok szerelmi szokásairól. Kiderül, mit jelent és mely fajra jellemző az úgynevezett barcogás, és hogy mely vadfajok élnek monogám és melyek poligám kapcsolatban. Arra a kérdésre is megkeressük a választ, hogy ki a hűségesebb: a fehér gólya vagy pedig a rétisas?

A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges! Tel.: 30/377-3383.

*Helyszín: Tettye Oktatási Központ (Pécs). Időpont: 10.00 óra. A program időtartama: 60 perc.
Részvételi díj: 600 Ft/fő.*

Február 16.: Tematikus barlangtúra az Abaligeti-barlangban – földrajz

A program résztvevői az általános barlangi túránál részletesebben ismerhetik meg a barlang kialakulásának földrajzi folyamatait, a karszterületek működését. A tematikus túra során nem csak szemügyre vehetjük a szebbnél szebb cseppköveket, a barlang oldásos és koptatásos formakincsét, hanem kialakulásukról, fejlődésükről is számos érdekességet hallhatunk.

Helyszín: Abaligeti-barlang. Időpont: 14.00 óra. A program időtartama: 1,5 óra.

Részvételi díj: A barlangi belépő ára. A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges!

Tel.: 72/498-766. A résztvevők maximális létszáma 20 fő. A részvételt 12 éves kor felett ajánljuk.

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Ökoturisztikai és Környezeti nevelési Osztály
7625 Pécs, Tettye tér 9.

Tel.: 30/405-4571, 30/377-3388

E-mail: szilvia.wodtke@ddnp.hu, attila.komlos@ddnp.hu
www.ddnp.hu

Köszönjük, hogy meggondolja, kinyomtassa-e papírra ezt a levelet.

Amennyiben Ön nem kíván a továbbiakban hírlevelet kapni a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságtól, a következő linken iratkozhat le: https://ddnp.hu/hasznos/hirlevel_leiratkozas